

Cívis Parképítő Kft.

Cím: 4033 Debrecen, Apafája u. 25.

Web: www.civispark.hu

E-mail: info@civispark.hu

CITRUS LIMON - CITROM

A citromfákat edényben neveljük. Nyáron a szabadban tartott növények lombozata egészségesebb, tartósabb, kevésbé érzékeny a környezeti tényezők hirtelen változására. A szabadban tartott fákat az erős napsütéstől, erős szélről és száraz környezettől védeni kell. Meleg nyári időszakban gyakoribb öntözéssel, lombpermetezéssel védhetjük növényeinket. A szabadban fejlődő fákat az őszi fagyok előtt — szeptember közepén —, ha már a hajtások jól beértek (növekedésüket befejezték), rakjuk védett, zárt helyre, ahol 3—4 °C-os hőmérsékleten, minimális öntözéssel szépen telelnek. A teletetés alatt tapasztalható részleges lombhullás természetes folyamat. A levelek csak 2—3 évig élnek, utána megsárgulnak és lehullanak. Az erősen kopasszá váló fák a következő nyáron ismét besűrűsödnek. Tavasszal a fagyok után újra kirakhatjuk nyári helyükre. A fiatal növényeket az első években az új hajtások visszacsipésével alakítani kell. A következő években már csak ritkításokat végezzünk a koronákon.

Lakásban is teletethetjük növényeinket, de fűtött szobában gyakran kihajtanak és a fényhiány következtében megnyúlt vízajtások fejlődnek, melyek lerontják a fa szépségét. Az egész évben szobában tartott citromfákat nyáron napfényes helyen tartjuk és lehetőleg fűtetlen vagy alig fűtött szobában teletessük. A citrom a közömbös vagy gyengén savanyú kémhatású talajokat kedveli. Földjének készítéséhez komposzt, melegágyi vagy érett trágyaföld, lombföld és kevés savanyú tőzeg szükséges. A túlzottan meszes, lúgos talajokon fejlődési rendellenességek, lombsárgulások, hiánytünetek jelentkeznek. Gyakori jelenség a meszes talajban fellépő vashiány, melyet a levelek ereinek sárgulásából, a fiatal levelek sárgulásáról és csökkent méretéről ismerhetünk fel. Vastartalmú tápoldatokkal (vaskelát, klorofer) vagy átültetéssel megakadályozhatjuk e jelenség erősödését.

Megfelelő földkeverék esetén és lágy öntözővíz segítségével kitűnő feltételeket teremthetünk a citromfa fejlődéséhez.

A citrom tápanyagigényes. A jól fejlett növényeket a vegetáció folyamán havonta trágyalevezzük vagy tápoldatozzuk. Az edények földjét trágyával is takarhatjuk. Műtrágyázás esetén a következő arányokat tartjuk szem előtt: nitrogén 1, foszfor 0—0,75, kálium 1,25, magnézium 0,07, bór 0,1. A pétisó helyett az ammónium-nitrátot vagy kénsavas ammóniát, KCl helyett a Ka_2SO_4 -et használjuk. Jó hatású a baromfitrágya vagy az abból készült trágyalé. Rendszeresen öntözzünk, de óvatosan, mert a citrom érzékeny a túlóntözésre. Ebben az esetben levélsárgulás, levélhullás, növekedési szünetek jelentkezhetnek. A citromnövénynek egy évben általában három növekedési szakasza van. Az új hajtások rendszeres visszacsipésével (3—4 levélre) biztosíthatjuk a gyors virágzást. A virágok általában a 4. elágazáson jelennek meg.

Cívis Parképítő Kft.

Cím: 4033 Debrecen, Apafája u. 25.

Web: www.civispark.hu

E-mail: info@civispark.hu

A jól fejlődő szemzett és oltott növények 2—3 éves korukban kivirágoznak és teremnek. A citromok fő virágzási ideje a tavaszi, nyár eleji hetekre esik, bár előfordulnak folyamatosan virágzó típusok is. A virágok öntermékenyülők, azonban a beporzó rovarok ritka látogatása miatt ajánlatos finom ecsettel a kinyílt virágok portokjait a bibéhez dörzsölni, nyomkodni. A bibe hosszú ideig fogékony (3—10 nap).

Mesterséges beporzás segítségével a virágok jól termékenyülnek, 2—3 nap elteltével a kötött virágok szirmai és porzói lehullanak és a virágkocsányokon jól kivehetők a kis termések.

A termések még abban az évben kifejlődnek és ha télen is meleg helyen tartjuk a fákat, február—márciusban beérnek. Hideg teletetés esetén csak a következő tavasszal vagy nyár elején szüretelhetünk. Ilyenkor a termések és virágok együtt találhatóak a fán.

Az először termő csemetéken az első virágzástól csak 1—2 termést hagyjunk meg, hogy a fa egyensúlyát biztosíthassuk. A következő években fokozatosan növelhetjük számukat, de ezt mindig a korona állapota és a levelek száma határozza meg. A citrom gyakori kártevői a pajzstetvek, gyapjastetvek, levéltetvek és atkák. A tetves növényeken általában a korompenész megjelenésére is számítani lehet. A tetvek lemosással, káliszappanos mosással, permetezéssel (hetente ismételve) elpusztíthatók. A takácsatkák ellen kénporozással védekezhethetünk. Szabadban tartott nagyobb növényeknél a forgalomban levő permetezőszereket használhatjuk. Gombás és baktériumos betegségek nem károsítják a hazai citromfákat.

A citromok, ha végleges nagyságukat elérték, fokozatosan sárgulni kezdenek. A sárgulás kezdetétől szedhetők. A fán hagyva teljesen megsárgulnak és sokáig rajta maradhatnak. A nem teljesen érett gyümölcsök utóérnek. A terméseket ollóval vagy késsel, kocsánnyal együtt szüreteljük, hűvös helyen hosszú ideig tárolhatók.

CITRUS DELICIOSA (C. NOBILIS, C. RETICULATA) – MANDARIN

Hazánkban általában két növekedési szakasza van. Fejlődéséhez sok tápanyagot igényel, ezért a vegetációs stádiumban rendszeresen trágyázzuk, tápoldatozzuk. Néhány típusát kivéve — ilyen a C. mitis — a szárazságot jól tűri. Hideg teletetés alatt alig öntözzük növényeinket.

A nyári meleget is jól tűri, de a citromhoz és narancshoz viszonyítva alacsony hőmérsékletet kíván.

A mandarin fő virágzási ideje a tavasz. Évente általában egyszer, de néhány, a „savanyú” csoportba tartozó változata folyamatosan is virágzik. Virágai öntermékenyülők — mesterséges beporzással a citromhoz hasonlóan fokozhatjuk a termések kötődésének gyakoriságát.

Termései az évente egyszer virágzó típusoknál rendszerint tél végén (meleg szobai tartásnál) vagy nyár folyamán (hideg teletetésnél) érnek be.

Cívis Parképítő Kft.

Cím: 4033 Debrecen, Apafája u. 25.

Web: www.civispark.hu

E-mail: info@civispark.hu

A folyton virágzó fajtákon az év minden szakában találhatunk nyíló virágokat és érett terméseket. Nevelési és teletetési fogásai a felsorolt néhány különlegességtől eltekintve azonosak a citromnál ismertetett teendőkkel. Kártevői és a védekezési lehetőségei is hasonlóak.

A gyümölcsök a fán érnek be. A szedést akkor kezdhethjük, amikor a termések zöldes alapszínén nagyobb, összeolvadó sárga foltok jelennek meg. A sokáig fán maradó termések fonnyadtakká válhatnak, ami erősen rontja a minőséget, íz- és zamatanyagaiban felülmúlja a citromot és narancsot. Illó olajainak és húsa kellemes ízének köszönheti népszerűségét.

Vitamintartalma alapján a citrom és a narancs után a harmadik helyen áll. Húsában a C-vitamin mennyisége 20—30 mg%. Különleges zamatanyagai miatt az egyik leg többre értékelt citromféle.

CITRUSFÉLÉK BETEGSÉGEI

Sárguló levelek

Legáltalánosabb tünet, amivel a növény jelzi, hogy nincs vele valami rendben. Alaposan szemügyre kell vennünk a növényt és környezetét, hogy ráleljünk a megoldásra. Kloróviz okozhat tápanyaghiány: ha a levelek sötétzöldek maradnak, akkor vashiány az ok, de ha nincs ilyen látványos tünet, akkor bármely makro- vagy mikroelem hiányozhat, amit legjobb, ha komplex műtrágyával orvoslunk. Károsodhat a gyökérzet (ettől sárgul a lomb), ha a talaj túl nyirkos és hűvös □ ez elsősorban télen szokott problémát jelenteni.

Barna levélszélek és foltok

A tartósan nedves talaj vagy káliumhiány okozhat ilyen tüneteket.

Barna levélfoltok és száradó levélcúcsok

Citrusunk leégett: túl hirtelen vittük a szobából a tűző napra vagy hideg vízzel permeteztük a leveleit.

Kanalasodó levelek

A csak néhány levél pöndörödik, akkor túl sokáig hagyjuk szárazon növényünket. Ha a baj az egész növényre és hajtásokra is kiterjed, gombafertőzésre is gyanakodhatunk.

Sötét-kékeszöld foltok a leveleken

Foszforhiány

Levélhullás

A teletetés alatt gyakori probléma, amiért a sötét, hűvös telelőhely a hibás. Nem végzetes probléma, a hőmérséklet emelkedésével újra kihajt és gazdagon virágozhat.

Cívis Parképítő Kft.

Cím: 4033 Debrecen, Apafája u. 25.

Web: www.civispark.hu

E-mail: info@civispark.hu

A padlófűtés kifejezetten káros a cserepes növényekre, így közvetlenül a padlóra ne tegyük le őket! A fűtőtestből fészálló melegért sem rajonganak a növények, így abba az ablakba, aminél a radiátor van, egyáltalán ne tegyünk növényt. Ha fűtött lakásban vannak a növények, párássítsunk! A növényeket lehetőleg egy helyre tegyük, hogy kialakulhasson egy kis mikroklíma körülöttük. Tehetünk közéjük vizes edényeket, spriccelhetjük a leveleiket vízzel, vagy beszerezhetünk egy párástó készüléket. Ha figyelünk erre, sok kártevőtől és indokolatlannak tűnő levélhullástól kímélhetjük meg magunkat.

Cívis Parképítő Kft.